

Iek. stom. Anna Pogorzelska

**WYSTĘPOWANIE PRÓCHNICY NA DYSTALNEJ POWIERZCHNI
DRUGICH ZĘBÓW TRZONOWYCH ŻUCHWY W OBECNOŚCI
ZĘBÓW MĄDROŚCI W OBRAZACH TOMOGRAFII
KOMPUTEROWEJ WIĄZKĄ STOŻKOWĄ**

**Rozprawa na stopień doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu
w dyscyplinie nauki medyczne**

Promotor: prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Agnieszka Mielczarek

Promotor pomocniczy: dr n. med. Piotr Regulski

Zakład Radiologii Stomatologicznej i Szczękowo - Twarzowej

Obrona rozprawy doktorskiej przed Radą Dyscypliny Nauk Medycznych
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Warszawa 2021

Kierownik Zakładu
Stomatologii Zachowawczej
prof. dr hab. n. med. Agnieszka Mielczarek

Anna Pogorzelska
P. Regulski
AM

STRESZCZENIE

Wstęp: Występowanie próchnicy na dystalnej powierzchni drugiego zęba trzonowego dolnego w obecności trzeciego zęba trzonowego jest szeroko omawianym tematem w literaturze międzynarodowej. Patologia ta jest często wykrywana przypadkowo na radiogramach lub gdy sytuacja kliniczna procesu jest już bardzo zaawansowana. Wczesne wykrycie ogniska próchnicowego na trudno dostępnej w badaniu klinicznym powierzchni dystalnej zęba siódmego dolnego umożliwia uniknięcie skomplikowanych metod leczenia, a ostatecznie ekstrakcji nie tylko trzeciego, lecz również drugiego zęba trzonowego dolnego. W wielu krajach ze względu na wysoki odsetek występowania tej patologii, zęby ósme są usuwane profilaktycznie.

Cel badania: Celem pracy była ocena zależności między położeniem trzecich zębów trzonowych w żuchwie a częstością występowania ubytków próchnicowych na dystalnej powierzchni drugich zębów trzonowych żuchwy.

Materiał i metody: Przeprowadzono retrospektywnie analizę 1500 badań zgromadzonych w bazie Zakładzie Radiologii Stomatologicznej i Szczękowo-Twarzowej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Po zastosowaniu kryteriów włączenia i wyłączenia do ostatecznej analizy zakwalifikowano 216 badań CBCT obejmujących 96 mężczyzn i 120 kobiet w czterech grupach wiekowych. Rozpoznanie próchnicy w drugim zębie trzonowym oraz położenie trzeciego zęba trzonowego w żuchwie oceniano na podstawie obrazów wykonanych techniką tomografii stożkowej na urządzeniu Soredex Scanora TM 3DX (Tusuula, Finlandia), o różnych FOV: 50 x 50 mm do 240 x 165 mm. Dokonano analizy statystycznej za pomocą programów Excel 2003 oraz Statistica 13.3.

Wyniki: Częstość występowania próchnicy drugich zębów trzonowych wynosiła 17,5%. Patologia ta była istotnie częstsza, gdy trzeci trzonowiec znajdował się w prawidłowej pozycji (25,8%) niż był zatrzymany częściowo (7,8%). Pośród częściowo zatrzymanych zębów mądrości ubytek próchnicowy na dystalnej powierzchni drugiego trzonowca widoczny był najczęściej, gdy trzeci trzonowiec był w położeniu pionowym (50%), a średnia odległość pomiędzy dystalnym CEJ drugiego zęba trzonowego dolnego a mezjalnym CEJ trzeciego zęba trzonowego dolnego wyniosła $3,54 \pm 2,31$ mm.

Wnioski: Obecność próchnicy na dystalnej powierzchni drugiego dolnego zęba trzonowego towarzyszy częściej prawidłowemu położeniu sąsiedniego zęba mądrości niż w przypadku zęba częściowo zatrzymanego. Ze względu na niezbyt częste występowanie próchnicy (17,5%) profilaktyczne usuwanie dolnych trzecich zębów trzonowych nie jest uzasadnione. Zaleca się radiologiczne i kliniczne okresowe kontrolowanie powierzchni stycznych drugich i trzecich trzonowców dolnych, gdyż w ten sposób można uniknąć narażenia pacjenta na dolegliwości bólowe i niepotrzebne komplikacje zdrowotne, związane z ewentualną koniecznością ekstrakcji zębów.

